

Nr 9.

Ankom till Riksdagens kansli den 12 april 1912 kl. 4 e. m.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 9, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående afskaffande af ordnar och medaljer.

I en inom Andra kammaren af herr *Hagberg* väckt och till kam- *Motionen.*
marens första tillfälliga utskott hänvisad motion (nr 243) hemställes, att
Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, det täcktes Kungl.
Maj:t taga i öfvervägande, huruvida icke kungl. svenska riddarordnarna
och med dem i samband stående medaljer borde afskaffas.

Till stöd för motionen anför motionären följande:

»Vid 1911 års riksdag väcktes af herr Eriksson i Grängesberg en *Motivering.*
motion (nr 272) om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ordensväsendets
afskaffande. Motionen bifölls af Andra kammaren men afslogs af Första.
Med den i demokratisk riktning förändrade sammansättning, Riksdagen
sedan dess erhållit, synes anledning förefinnas att låta den fråga, herr
Eriksson genom ofvannämnda motion bragte på tal, på nytt komma under
Riksdagens behandling. Hänvisande för öfrigt till hvad herr Eriksson
såsom motionär och undertecknad såsom reservant mot Andra kammarens
första tillfälliga utskotts utlåtande anförde, då frågan vid föregående års
riksdag behandlades, får jag därför vördsamt hemställa etc.»

Andra kammarens utskott yttrar i ärendet följande:

»Den i förevarande motion berörda frågan om ordensväsendets af- *Andra
kammarens
utskotts
yttrande.*
skaffande har tidigare varit föremål för behandling inom Riksdagen och
senast, såsom i motionen omnämnas, under förlidet år. Motion väcktes

nämligen då inom Andra kammaren af herr Eriksson i Grängesberg, som hemställde, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under öfvervägande, huruvida icke ordensväsendet borde afskaffas. Vederbörande utskott afstyrkte visserligen motionen, men i afgifven reservation hemställde, bl. a., herr Hagberg om bifall till densamma, och denna reservation bifölls äfven af Andra kammaren. Första kammaren biträdde emellertid icke Andra kammarens beslut. Frågan hade sålunda för den gången förfallit.

Vid innevarande riksdag har emellertid herr Hagberg förnyat herr Erikssons i Grängesberg ofvannämnda motion, ehuru i något förändrad och mera preciserad form. I förevarande motion föreslås nämligen afskaffandet af de kungliga svenska riddarordnarna samt dessutom borttagandet af i samband med dessa ordnar stående medaljer. Dessa medaljer äro, enligt hvad utskottet från sakkunnigt håll inhämtat, serafimermedaljen, svärdsmedaljen och vasamedaljen samt de s. k. svärds- och vasatecknen. Numera råder sålunda ingen tvekan om hvilka ordnar och medaljer, som föreslås skola afskaffas.

I vår tid, då man sträfvat efter att i största möjliga utsträckning aflägsna de skrankor, som skilja olika medborgare från hvarandra, torde den i förevarande motion gjorda hemställan om afskaffandet af de svenska riddarordnarna böra uppfattas såsom ett förslag i denna riktning. Man torde äfven i allmänhet vara ense om, att ordensväsendet är föråldradt, samt att det sätt, på hvilket ordnarna numera utdelas, icke kan anses tillfredsställande. Kändt är nämligen, att t. ex. flertalet civila och militära ämbets- och tjänstemän efter viss bestämd tjänstetid tilldelas ordnar utan att, såvidt man kan se, tillräcklig hänsyn tages till det sätt, på hvilket vederbörande skött sin tjänst. Att ordnarna med anledning häraf råkat i misskredit äfven hos många, som tilldelas ordensdekorationer, torde också utgöra ett skäl för deras borttagande. Ett annat skäl synes vara, att ordensutdelningen kan användas i syfte att vinna anhängare — ett ändamål, som kanske heller icke varit alldeles främmande för ordnarnas stiftare. Hvad ofvan sagts om de inhemska riddarordnarna, gäller äfven i hufvudsak om de med dem i samband stående medaljerna.

Utskottet har för visso icke förbisett de svårigheter, som möjligen komma att vidlåda genomförandet af ifrågavarande förslag om afskaffandet af de svenska riddarordnarna och med dem sammanhörande medaljer, men vågar utskottet, som nu icke anser sig böra närmare ingå på dessa

ämnen, hysa den förhoppningen, att Kungl. Maj:t torde kunna finna utvägar att lösa hithörande spörsmål. Beträffande särskildt de internationella hänsynen, så torde dessa icke heller, såvidt utskottet kan se, utgöra öfverstigliga hinder mot afskaffandet af ordensväsendet, då det ju redan förut gifves stater, där intet ordensväsende finnes.

Då utskottet i öfrigt icke funnit något bärande skäl för bibehållande af de svenska riddarordnarna och med dem sammanhängande medaljer, samt utskottet anser, att dessa ordnar och medaljer utan några större olägenheter kunna afskaffas, får utskottet, med förordande af bifall till ifrågavarande motion, alltså hemställa, att Andra kammaren för sin del måtte besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, det täcktes Kungl. Maj:t taga i öfvervägande, huruvida icke de kungliga svenska riddarordnarna och med dem i samband stående medaljer borde afskaffas.

Andra kammaren har bifallit utskottets hemställan.

Ärendet har härefter öfverlämnats till Första kammaren, som hänvisat detsamma till förberedande behandling af sitt andra tillfälliga utskott.

*Andra
kammarens
beslut.*

Såsom motionären och Andra kammarens utskott erinrat, väcktes vid 1911 års riksdag en motion i ämnet af herr Eriksson i Grängesberg, som hemställde om skrifvelse med anhållan, att Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke ordensväsendet borde afskaffas.

*Liknande
motion år
1911.*

I anledning af denna motion anförde Andra kammarens vederbörande utskott följande:

»Det ordensväsen, som motionären önskar få afskaffadt, synes icke vara ordensväsendet i detta ords vidsträcktaste bemärkelse utan blott den del däraf, som kan innefattas uti benämningen de kungliga riddareordnarna. Innan utskottet öfvergår till att yttra sig öfver motionen i fråga, torde det vara lämpligt att lämna en kort historik öfver de svenska ordnarna jämte ett sammandrag af statuterna för desamma.

Ordensväsendet anses leda sitt ursprung från medeltidens riddarväsen, hvilket redan under och genom korstågen erhöll en bestämd utveckling samt vissa ideella och religiösa former. Berättigade till riddarvärdighet voro i en del länder alla, som genom krigiska bragder gjort sig däraf för-

tjänsta. I andra länder var adlig börd därjämte ett oeftergifligt villkor, och detta synes äfven hafva varit förhållandet i vårt land. I Sverige omtalas riddareslag från konung Magnus Ladulås' tid och en del äldre ordenshistorici ha till denna tid velat hänföra den första upprinnelsen af serafimerorden. Riddarekedjan till denna orden, heter det, var sammansatt af cherubiner och patriarkalkors. Senare har det dock påvisats, att denna uppgift måste bero på en förväxling med Erik XIV:s af cherubinshufvuden och korsliknande vasar sammansatta Salvatorskedja, hvilken prydnad vanligen synes på porträtt af konung Erik. Förebilden till denna konung Eriks kedja torde emellertid hafva funnits under den senare medeltiden. Sålunda skola guldkedjor med änglahufvuden hafva utdelats af konung Hans vid det riddareslag, som hölls år 1497 med anledning af hans kröning i Stockholm. Liknande kedjor buros äfven af Johan III och Karl IX, nämligen Agnus-Dei-kedjan af den förre och en Jehovah-kedja af den senare. Antagligen hafva äfven dessa kedjor blifvit utdelade åt enskilda personer såsom tecken på deras riddarevärdighet.

År 1650 föreslog drottning Kristina enligt rådsprotokollet af den 2 augusti inrättandet af en verklig orden under benämningen Immanuelns-orden. Detta förslag sattes dock aldrig i verket på grund af, såsom det uppgifves, det motstånd förslaget rönt från Axel Oxenstjernas sida. Några år därefter, eller 1653, instiftade emellertid drottning Kristina på egen hand och utan att inhämta rådets mening en hof- och riddare-orden, Amarantha. Denna, som utdelades till flere furstliga jämte andra högt stående personer, blef emellertid ej långlifvad. Med drottningens tronafsägelse upphörde Amarantha-orden af sig själf.

Det är först under frihetstiden, nämligen år 1748, som tre af våra svenska ordnar, serafimer-orden, svärds-orden och nordstjärne-orden instiftades. Förslaget därtill skall hafva utgått från den praktlystne grefve C. G. Tessin, hvilken alltså varit den, som drifvit fram frågan, ehuru han lät en annan, öfverintendenten friherre Hårleman framträda såsom förslagsställare. Det memorial, som denne inlämnade i sekreta utskottet, angående inrättandet af nämnda trenne ordnar, slutar med följande ord: »Men om denna inrättning skall äga en god verkan, så är hufvudsakligen nödigt, att desse orden af Kungl. Maj:t med råds råde varda bortgifne efter de strängaste reglor och en nogräknad tillämpning uppå personerna, ty i annor händelse blefve denna författning mera skadlig än gagnlig, mera föraktad än hederlig och uppbygglig». Förslaget antogs, och sekreta utskottet hemställde således hos Kungl. Maj:t, att på en gång skulle in-

stiftas tre olika riddareordnar, af hvilka den ena borde kallas Seraphine-orden, den andra Svärds-orden och den tredje Nordstjerne-orden. I öfverensstämmelse härmed lät rådet utarbета statuter, hvilka äro försedda med konungens underskrift och utfärdade den 23 februari 1748.

Något senare tillkom Vasa-orden, som instiftades af Gustaf III vid hans kröning 1772, såsom ett vedermäle af kunglig nåd och åtanke för sådana män, som i åkerbruk, bergsverk, konster och handel aflagt synnerliga prof på insikt och nit samt därmed på något betydande sätt gagnat det allmänna. Namnet Vasa gafs åt orden »dels till åminnelse af de store konungar», som utur den ädla Vasa-ätten haft deras upprinnelse, samt hvilka på så mångahanda sätt vårdat sig om den svenska jordens uppodling och alla näringars trefnad, dels ock i synnerhet emedan Vasan, som varit denne ättens sköldemärke, framter den lifigaste beteckning af åkerbruk.»

För serafimerorden äfvensom för svärds- och nordstjärneordnarna utfärdades förnyade statuter 1751 och 1798. Vid sistnämnda tillfälle förnyades jämväl statuterna för vasaorden. De nu för de svenska ordnarna gällande statuterna äro utfärdade af konung Oscar II den 24 nov. 1902, och ur dessa meddelas här i sammandrag det viktigaste rörande nämnda fyra ordnar.

Sveriges konung är herre och mästare för de svenska riddarordnarna, hvilka emellertid icke kunna af Konungen upphävas eller afskaffas.

Till tronföljden berättigade prinsar af svenska konungahuset innehafva genom födseln serafimerorden samt svärds- och nordstjärneordnarnas högsta grad.

Svensk man, som innehar någon svensk riddareorden, må ej utan Konungens tillstånd mottaga eller bära någon utländsk orden.

Svenska riddare, kommendörer och ledamöter af dessa ordnar skola efter utnämningen inbetala den fastställda ordensafgiften till skattmästareämbetet. Detta återfordrar jämväl ordenstecknet vid svensk riddares, kommendörs eller ledamots dödsfall. Samtliga ordensutnämningar försiggå sedan 1751 i ordenskapitlet.

Pensioner utdelas inom samtliga dessa ordnar, inom svärds-, nordstjärne- och vasaordnarna dock endast åt kommendörer med stora korset eller kommendörer af första klassen i den ordning de finnas upptagna i matrikeln.

Serafimerorden består endast af en klass och är afsedd till belöning för dem, hvilka genom sina tjänster till konung och fädernesland gjort

sig högst förtjänta och således blifvit värdiga att bekläda rikets högsta ämbeten.

Antalet svenska riddare och ledamöter i andliga ståndet af denna orden må ej öfverstiga trettiotvå.

Genom 1748 års statuter hade serafimerorden erhållit öfverinseendet öfver alla rikets sjuk- och fattighus. Detta stadgande upphäfdes af 1766 års riksdag, men sju år därefter återgaf dock Gustaf III åt orden nämnda uppdrag. Enligt instruktion skulle den »besörja den centrala förvaltningen af de allmänna hospitalen samt befattningen med såväl hospitals- och barnhusfonden som åtskilliga genom enskildas donationer för välgörenhetsändamål tillkomna stiftelser». Denna bestämmelse är emellertid nu för länge sedan upphäfd. I styrelsen för serafimerlasarettet, som inrättades samtidigt med orden, kvarsitta dock ännu tvenne serafimeriddare.

Svärdsorden meddelas uteslutande för militära förtjänster. Om densamma heter det i 1748 års ordensstadgar, att den »för urminnes tider varit theras hederstekn, som för Fäderneslandet med ära blottat sine swärd, then Wi — — — härmed ånyo upptage». Denna orden skulle således endast vara en förnyelse af den gamla svärdsorden. Författaren till dessa ordensstatuter synes därvid hafva följt några äldre utländska ordenshistorici, hvilka antagligen genom förväxling med de livländska svärdsriddarna och deras orden omnämna en »*Ordo equitum gladii et balthei militaris*», som skulle hafva funnits i Sverige.

Inom orden finnas följande grader: kommendör med stora korset; kommendörer, första och andra klass; riddare, första och andra klass; samt riddare med stora korset, första och andra klass. Denna sistnämnda riddarevärdighet får ej utdelas till svensk man i annat fall, än då riket är i krig eller med anledning af under kriget utförda bedrifter. Sveriges konung äger ej heller att antaga eller bära denna värdighets första klass, förrän svensk krigshär eller flotta under hans regering eller befäl segrat antingen i drabbning eller genom eröfringar.

Nordstjärneorden utdelas till vedermäle af medborgerliga och ämbetsmannaförtjänster, för vetenskaper, vittra, lärda och nyttiga arbeten samt för nya och gagneliga inrättningar.

Inom denna orden äro följande värdigheter: kommendörer med stora korset; kommendörer, första och andra klass; samt riddare; för andliga ståndet likaledes kommendörer af alla klasser och ledamöter.

Vid ordens instiftande 1748 stadgades, att endast 12 kommandörer och 24 riddare skulle innehafva denna orden. Uti 1751 års statuter ökades riddarnas antal till 50. Antalet innehafvare af de olika värdigheterna af denna orden är numera obegränsadt. Medlemmarna af det andliga ståndet tillkommo 1783.

Vasaorden utdelas till vedermäle af förtjänster om jordbruk, bergshandtering, konst, handel och industri, för nyttiga skrifter i dessa ämnen samt för väl förrättade allmänna värf och uppdrag,

Inom vasaorden finnas följande värdigheter: kommandörer med stora korset; kommandörer, första och andra klass; samt riddare, första och andra klass; för andliga ståndet likaledes kommandörer af alla klasser samt ledamöter.

Enligt 1772 års statuter var antalet bestämdt till 6 stora kors, 8 kommandörer och 50 riddare, men är numera obegränsadt inom alla graderna.

Utom nu nämnda fyra ordnar finnes ännu en, nämligen Karl XIII:s orden. Den utgör emellertid en utmärkelse blott för de högsta ämbetsmännen inom frimuraresamfundet och instiftades af konung Karl XIII den 27 maj 1811 med anledning af att dåvarande kronprinsen Karl Johan samma dag skulle närmast efter konungen mottaga styrelsen inom nämnda samfund. Utnämningar till riddare af Karl XIII:s orden äger rum endast på Karldagen den 28 januari, och ingen utom kungl. personer kunna erhålla denna värdighet tidigare än vid 36 års ålder.

Ordensväsendet och utdelandet af ordnar bedömes i regeln mycket olika. Det torde ej kunna förnekas, att mången sätter stort värde på en ordensdekoration, då en sådan otvifvelaktigt i flera personers ögon ger honom ett visst anseende såsom en från högsta ort bemärkt och utmärkt person. Andra betrakta ordensväsendet med tämligen likgiltiga blickar, under det åter andra betrakta detsamma såsom en leksak eller såsom ett medel att tillfredställa mänsklig praktlystnad och fåfänga. Om dylika utmärkelsetecken sålunda på vissa håll skattas ganska högt, torde man dock kunna påstå, att de hos den stora allmänheten hafva skäligen ringa kurs. Detta beror utan tvifvel dels därpå, att ordnar utdelas i stora mängder årligen och kanske ej alltid med nödig urskillning, dels därpå att, såsom motionären säger, den oduglige såväl som den dugligaste statens tjänsteman i regel dekoreras efter vissa uppnådda tjänstear.

Redan vid 1869 års riksdag väckte en representant från Kronobergs län motion därom, att Riksdagen för sin del ville besluta, att alla våra riddareordnar af hvad slag som helst icke efter 1870 års ingång vidare måtte tilldelas någon svensk medborgare, eller att, i den händelse det skulle vara omöjligt få detta förslag genomfördt, det icke borde möta motstånd att få det genomfördt i hvad det anginge det andliga och lärareståndet, då det icke ur religionens synpunkt kunde försvaras, att dessa bekläddes med ordnar. Motionen afstyrktes af vederbörande utskott på den grund, att det icke tillkomme Riksdagen att fatta beslut i fråga om inskränkning eller upphäfvande af ordensväsendet, »huru rättmätiga de erinringar för öfrigt må vara, som särdeles till följd af en alltför utsträckt användning emot denna inrättning kunna riktas».

Då ärendet förekom till behandling i kammaren, påvisades bland annat, att i grundlagen intet stadgande finnes, angående Konungens rätt att utdela ordnar utom i 39:e paragrafen regeringsformen, där emellertid endast den bestämmelsen finnes, att tillförordnad regent *icke* ägde rätt att utdela sådana. Motionen blef afslagen efter en kort debatt, hvarunder likväl så godt som alla talarne i hufvudsak instämde i den åsikt om ordensväsendet, som legat till grund för motionärens yrkande.

En del af de uttalanden, som vid nämnda tillfälle gjordes, återfinnas i årets motion om ordensväsendets afskaffande, bland andra äfven åsikten om ordnarna såsom korrupsionsmedel. Tydligt är emellertid, att hvarken ordenstecknen eller deras utdelande i och för sig äro att betrakta såsom korrupsionsmedel, men gifvetvis *kunna* de blifva ett sådant medel likaväl som mycket annat. Utan att kunna eller vilja inlåta sig på bedömandet, huruvida utdelandet af de svenska ordnarna i vissa fall och i större eller mindre grad skett i korrumperande syfte, vill dock utskottet erinra om, dels att ordensutdelningen, äfven om den ej förrättas af Konungen i statsrådet, likväl ej sker af Konungen godtyckligt utan under en viss medverkan af vederbörande myndigheter och personer, dels ock att, därest en öfverhetsperson skulle vilja begagna sig af korrupsionsmedel, sådana finnas till hands i öfverflöd och af sådan beskaffenhet, att de lättare än en ordensdekoration undandraga sig pressens och allmänhetens kontroll. I öfrigt kan utskottet i stort sedt instämma med motionären i hans uttalanden, men anser detta ärende dock vara alltför oväsentligt och betydelselöst, för att Riksdagen bör befatta sig därmed, helst som ordensväsendet, såvidt utskottet har sig bekant, åtminstone hittills ej medfört någon olägenhet af nämnvärdt slag

för det allmänna. Svårligen skulle väl dessutom ordensväsendet kunna afskaffas annat än successivt. Utdelandet af ordnar kunde visserligen vid en bestämd tidpunkt alldeles upphöra, men de personer, hvilka redan erhållit en orden, skulle tydligen ej kunna förbjudas att bära densamma. Ej heller torde efter ordensväsendets eventuella afskaffande svensk man, som ej vore Konungens troman, kunna förvägras att bära utländsk orden. Det torde också kunna befaras, att vårt land åtminstone under närmaste tiden efter ordensväsendets upphäfvande skulle komma att framstå i en egendomlig dager i utlandets ögon och inför de många utländska män, hvilka af en eller annan anledning fått sig tilldelad en svensk orden.

Slutligen är det också en annan omständighet, som i det följande skall framhållas, och som gör, att motionen svårligen utan vidare kan tillstyrkas. I sammanhang med utdelandet af ordenstecken står nämligen utdelandet af medaljer. Dessa komma, såsom känt är, till användning i fråga om personer, som gjort sig förtjänta af någon utmärkelse, men för hvilka en orden ej anses lämplig eller på sin plats.

Bland sådana medaljer må i första rummet nämnas följande:

Serafimer-medaljen, som instiftades 1748 samtidigt med serafimerorden och är afsedd att tilldelas personer, som gjort sig förtjänste genom verksam vård om fattiga och sjuka.

Svärds-tecknet, instiftadt 1850 för underofficerare vid armén och flottan. År 1896 bestämdes, att svärdstecknet äfven kunde tilldelas civilmilitära personer af underofficerares rang.

Svärds-medaljen, instiftad samtidigt med svärdstecknet och afsedd för gemene man inom krigshären. Dessutom finnas tvenne tapperhetsmedaljer, en »för tapperhet i fält» och en »för tapperhet till sjöss».

Slutligen förekommer det s. k. *Vasa-tecknet*, afsedt för utlänningar, samt *Vasa-medaljen*, hvilken utdelas såväl i guld som silfver till både svenskar och utlänningar.

Förutom nu nämnda medaljer hafva följande jämväl utdelats af Kungl. Maj:t eller af Konungen personligen:

1. *Illis quorum*, så benämnd efter inskriften på medaljens frånsida: *Illis quorum meruere labores* (»Åt dem som genom sitt arbete gjort sig därpå förtjänste»).

2. Medaljen för medborgerlig förtjänst.

3. *Sui memores*, efter inskriften på frånsidan: *Sui memores alios fecere merendo* (»Genom sina förtjänster hafva de hugfäst sitt minne»).

4. *För berömliga gärningar.*
5. *För nit och redlighet i rikets tjänst.*
6. *För trogen tjänst.*
7. *För nit och redlighet.*

8. *In sui memoriam*, medalj, som konung Oscar II stundom utdelade såsom enskild minnesgåfva (»till minne af sig»), och som på framsidan hade ofvanstående inskrift.

9. *Litteris et artibus* (»för vetenskap och konst»).

10. Medalj med Konungens bröstbild å ena sidan, den andra sidan slät för ingravering af den belönades namn.

Motionären föreslår ordensväsendets afskaffande, men förbigår alldeles utdelandet af medaljer. Det är sant, att medaljutdelningen försiggått med större urskillning än förhållandet varit med ordensutdelningen, och särskildt har ingen varit predestinerad till erhållande af medalj, såsom fallet är med en stor del af statens ämbets- och tjänstemän beträffande ordnar. Måhända torde motionären därför anse, att medaljer fortfarande böra kunna utdelas, äfven sedan ordensväsendet blifvit afskaffadt. Emellertid skulle väl något egendomliga förhållanden inträda, om t. ex. svärdsmedaljer och tapperhetsmedaljer för manskapet skulle förekomma, sedan liknande eller därmed jämförliga dekorationer för officerarne blifvit afskaffade. Och om man antager, att utdelningen af medaljer kunde träda i stället, och dessa alltså finge en betydligt vidsträcktare användning än nu, finnes likväl ingen garanti för att icke de skadliga verkningar, som enligt motionärens uppfattning äro förbundna med ordensväsendet, kunde komma att efter dess afskaffande vidlåda medaljutdelningen. Tänker man sig å andra sidan, att alla här ofvan uppräknade medaljer aflystes samtidigt med ordensväsendet, så återstår likväl en stor mängd medaljer, som utdelas af hushållningssällskap, myndigheter, sportföreningar och enskilda. Men att bibehålla sådana medaljer och utmärkelsetecken, under det att de af Konungen utdelade utmärkelsetecknen blefve afskaffade, kan, lindrigast sagdt, knappt vara lämpligt.

Af nu nämnda skäl har utskottet ej kunnat vara med om motionärens yrkande, ehuru utskottet, såsom redan blifvit visadt, i mycket kan instämma i den af motionären uttalade uppfattningen af ordensväsendet. Men äfven om ordnarna genom det sätt, hvarpå de utdelats, råkat i misskredit, så att hvarje tänkande människa i allmänhet ej vidare fäster någon vikt därvid eller sätter något större värde därpå, så kan detta förhållande

hufvudsakligen endast beröra dels gifvaren, hvars gäfva så litet värdesättes, dels mottagaren, hvars anseende i förståndigt folks ögon genom utmärkelsetecknet ej nämnvärdt stiger, såsom han till äfventyrs kunnat önska.

Då utskottet sålunda anser, att ordensväsendet, med ursprung från gångna tider och efter att periodvis hafva haft en viss betydelse, för närvarande ej spelar någon väsentlig roll inom samhället och i allt fall ej medfört någon nämnvärd olägenhet; att vidare möjligen förefintliga olägenheter skulle kunna aflägnas genom en förändrad och mera begränsad utdelning af ordnar; att ordensväsendet fått en viss internationell betydelse; samt att ordensväsendet har ett visst sammanhang med utdelning af medaljer, hvarigenom ett afskaffande af det förra ej synes böra ske, utan att samtidigt utdelningen af en del medaljer också afskaffas eller kommer att försiggå efter vissa förändrade grunder, får utskottet hemställa, att förevarande motion ej må till någon Andra kammarens åtgärd för-
anleda.»

I afgifven reservation hemställde herrar Hagberg, Waldén och Vallin om bifall till motionen.

Andra kammaren biföll reservationen.

På hemställan af sitt första tillfälliga utskott, som åberopade de af Andra kammarens utskott mot bifall till motionen anförda skäl, beslöt Första kammaren utan debatt att icke biträda Andra kammarens beslut.

Att förevarande motion erhållit en något ändrad lydelse mot den förra året i samma ämne väckta, har påtagligen föranledts däraf, att 1911 års utskott i Andra kammaren, med erinran, att motionen endast rörde ordnar men icke medaljer, framhållit åtskilliga olägenheter, som skulle uppkomma, därest de förra afskaffades, men de senare lämnades orubbade.

*Utskottets
yttrande.*

Med anledning häraf vill utskottet framhålla, att en skrifvelse i enlighet med Andra kammarens beslut icke skulle komma att omfatta *vare sig* Karl XIII:s orden, då densamma icke är att hänföra till de kungl. svenska riddarordnarna, *eller* de i 1911 års utlåtande under nr 1—10 omförmälda medaljer, såsom »illis quorum», medaljen för medborgerlig förtjänst m. fl. Härigenom skulle kvarstå de olägenheter i detta hänseende, som i 1911 års yttrande påpekats.

Då utskottet vidare anser de skäl mot ordensväsendets afskaffande, som i 1911 års yttrande framhållits, fortfarande äga giltighet, får utskottet hemställa,

att Första kammaren icke måtte biträda Andra kammarens i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 12 april 1912.

På utskottets vägnar:

G. LAGERBJELKE.

Reservation af herr Rosén.
